

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 30.09.2004
KOM(2004)620 wersja ostateczna

**SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO
I KOMITETU REGIONÓW**

**dotyczące wykonania zalecenia Rady 98/561/WE z dnia 24 września 1998 r. w sprawie
współpracy europejskiej w zakresie zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym**

1. WPROWADZENIE

Dnia 24 września 1998 r. Rada Ministrów przyjęła zalecenie w sprawie współpracy europejskiej w zakresie zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym¹. Wzywa ono państwa członkowskie do wspierania lub ustanowienia systemów zapewniania jakości oraz do zachęcania instytucji szkolnictwa wyższego i właściwych organów do współpracy i wymiany doświadczeń. Ponadto w zaleceniu tym Komisja proszona jest o promowanie współpracy oraz składanie sprawozdań z realizacji celów zawartych w zaleceniu na szczeblu europejskim i państw członkowskich.

Zalecenie Rady z 1998 r. było w dużym stopniu rezultatem europejskiego projektu pilotażowego zrealizowanego przez Komisję w latach 90-tych. Omawiane zalecenie dało podstawy do stworzenia sieci ENQA - Europejskiej Sieci na rzecz Zapewnienia Jakości w Szkolnictwie Wyższym.

Nowym bodźcem dla agendy dotyczącej jakości były dwa procesy polityczne: proces boloński i strategia lizbońska. Niedawno znaczenie zapewniania jakości podkreślono w przedstawionym w marcu 2004 r. wspólnym sprawozdaniu okresowym Rady i Komisji z realizacji szczegółowego programu prac dotyczącego monitoringu celów w dziedzinie systemów edukacji i kształcenia w Europie². Rygorystyczny i przejrzysty system zapewniania jakości jest również niezbędnym elementem „europejskich ram kwalifikacji”, do tworzenia których zobowiązali się ministrowie państw-sygnatariuszy procesu bolońskiego jak i strategii lizbońskiej.

Niniejsze sprawozdanie składa się z dwóch części. Część pierwsza: Tworzenie systemów zapewniania jakości w państwach członkowskich oraz część druga: Współpraca na szczeblu europejskim i międzynarodowym. W sprawozdaniu mowa jest również o „mandacie berlińskim”, którego ministrowie państw-sygnatariuszy procesu bolońskiego udzielili ENQA. Wykaz agencji krajowych znajduje się w Załączniku.

2. Część pierwsza: Tworzenie systemów zapewniania jakości w państwach członkowskich

Streszczenie

Prawie wszystkie państwa członkowskie i inne państwa europejskie stworzyły lub wkrótce stworzą systemy zapewniania jakości. Doświadczenie związane z okresem ich istnienia oraz intensywnością działań w ramach nich różni się, jednak najważniejszą ich cechą jest zapewnianie jakości systemów szkolnictwa wyższego. Obecne systemy działają zgodnie z wytycznymi określonymi w zaleceniu Rady z 1998 r.

¹ Zalecenie Rady 98/561/WE z dnia 24 września 1998 r. w sprawie współpracy europejskiej w zakresie zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym. Dz.U. L 270 z 7.10.1998, str. 56. Patrz załącznik 1

² „Edukacja i szkolenie 2010”, sukces strategii lizbońskiej zależy od przeprowadzenia pilnych reform. http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010/doc/jir_council_final.pdf

2.1. Tworzenie agencji

Zalecenie wzywa państwa członkowskie do wspierania oraz, w zależności od potrzeby, ustanawiania przejrzystych systemów zapewniania jakości. W odpowiedzi na to wezwanie większość państw członkowskich stworzyła jedną lub więcej agencji zapewniania jakości, których celem jest poprawa jakości poprzez dokonywanie oceny zewnętrznej. Instytucje szkolnictwa wyższego zachęcono do stworzenia swoich własnych wewnętrznych mechanizmów zapewniania jakości choćby po to, aby zapewnić podstawy do przeprowadzenia oceny zewnętrznej.

Cechy charakterystyczne krajowych systemów szkolnictwa wyższego mają wpływ na zarządzanie, zakres i główny przedmiot działań agencji. Stąd właśnie bierze się istnienie różnych modeli. Kilka krajów wybrało „schemat gwiazdy”, czyli jedna centralna agencja akredytacyjna nadzorująca szereg bardziej wyspecjalizowanych agencji ewaluacji lub akredytacyjnych. W innych krajach działają pojedyncze agencje zajmujące się zapewnianiem jakości lub akredytacją.

W zaleceniu Rady określono, że „autonomia i/lub niezależność odpowiednich struktur organu odpowiedzialnego za zapewnianie jakości (w zakresie procedur i metod) może zwiększyć skuteczność procedur zapewniania jakości i akceptację wyników”. Z drugiej strony ogólnie uznaje się, że agencje powinny działać w ścisłej współpracy ze środowiskiem akademickim oraz należy uwzględniać potrzeby społeczeństwa, obywateli i prywatnych sponsorów, studentów, rodziców i rynku pracy.

Obok agencji krajowych lub regionalnych, istnieje wiele profesjonalnych organizacji akredytacyjnych (np. dla inżynierów, lekarzy, księgowych). Istniały one już na długo przed wydaniem zalecenia Rady, które nie wpłynęło na ich sposób działania. Istnieją jednak godne uwagi podobieństwa i synergie. Ma to miejsce również w odniesieniu do międzynarodowych agencji akredytacyjnych lub organów takich jak europejski EQUIS - Europejski System Doskonalenia Jakości (nauka o przedsiębiorczości) oraz agencje amerykańskie AACSB (nauka o przedsiębiorczości) oraz ABET (akredytacja inżynierska w USA oraz pomoc w rozwijaniu systemów akredytacyjnych w innych krajach).

2.2. Rodzaje oceny

Istnieje osiem rodzajów ewaluacji lub akredytacji: ewaluacja przedmiotu, ewaluacja programu, ewaluacja instytucji, akredytacja programu, akredytacja instytucji, audyt instytucjonalny (wewnętrznych mechanizmów zapewniania jakości), analiza porównawcza przedmiotu i analiza porównawcza programów. Najbardziej powszechna jest ewaluacja programu, lecz akredytacja programu jest również popularna. Jako trzeci pod względem popularności plasuje się audyt instytucjonalny. Ostatnio wzrasta zainteresowanie analizą porównawczą przedmiotu lub programów w poszukiwaniu najlepszych praktyk w danej dziedzinie. Istnieje wyraźna tendencja w kierunku większej różnorodności rodzajów ewaluacji. Większość agencji regularnie stosuje więcej niż jeden rodzaj ewaluacji.

2.3. Kryteria i metody

Rada zaleciła, aby systemy zapewniania jakości były oparte na elementach wymienionych w Załączniku do zalecenia. Ogólnie ujmując, agencje działają zgodnie z tymi elementami, chociaż ich stosowanie może się różnić w zależności od kontekstu krajowego lub instytucjonalnego. Poniżej przedstawiono krótką analizę ich realizacji:

Kryteria

Zalecenie ściśle łączy kryteria zapewniania jakości z celami wyznaczonymi przez każdą instytucję w odniesieniu do potrzeb społeczeństwa i rynku pracy. Badanie ENQA³ wykazuje, że istnieje wyraźny odwrót od ewaluacji według określonych celów instytucji w kierunku stosowania bardziej obiektywnych zewnętrznych kryteriów i standardów w ewaluacji i akredytacji. Mogą to być minimalne standardy progowe, standardy przeciętne lub bardziej wymagające standardy wyższe mające na celu uznanie doskonałości.

Samoewaluacja dokonywana przez instytucje

Samoewaluacja jest wymogiem zawartym w większości planów ewaluacji i akredytacji. Grupa samoewaluacji składa się zazwyczaj z kadry zarządzającej i pedagogicznej. Studenci uczestniczą rzadko. Natomiast uczestnictwo personelu administracyjnego i studentów różni się.

Wizyty na miejscu składane przez grupę ekspertów

Wizyty na miejscu są standardowym elementem procesu ewaluacji. Wizyta obejmuje spotkania i wywiady, często zwiedzanie obiektów, spotkanie z kierownictwem wyższego szczebla oraz przegląd dokumentów.

Skład grupy ekspertów

Wszystkie agencje bardzo korzystają z ekspertów zewnętrznych. Do panelu ekspertów często włączani są eksperci międzynarodowi, zwłaszcza w przypadku krajów sąsiadujących posługujących się tym samym językiem. Z pomocy ekspertów w dziedzinie zatrudnienia korzysta się w mniej niż połowie przypadków, natomiast stowarzyszenia zawodowe, studenci i absolwenci wnoszą swój wkład jeszcze rzadziej. Włączanie obcokrajowców do organów kierowniczych agencji jest rzadsze, lecz częstotliwość ta wzrasta.

Sprawozdania i działania następcze

Sprawozdania z dokonywania ewaluacji i akredytacji są w większości przypadków publikowane, lecz nie zawsze. Często przed opublikowaniem sprawozdania prowadzone są konsultacje z ocenianymi instytucjami. W trzech czwartych przypadków instytucje są odpowiedzialne za przeprowadzenie działań wynikających z zaleceń; w połowie przypadków odpowiedzialność ta dzielona jest również z agencjami i rządem.

³

Patrz przypis 9

3. Część druga: Współpraca na szczeblu europejskim i międzynarodowym

Streszczenie:

Większość państw jest w różnym stopniu zaangażowana w dwustronną i wielostronną współpracę na szczeblu europejskim i międzynarodowym w zakresie zapewniania jakości i akredytacji. Te transnarodowe inicjatywy mają podobne cele: określenie porównywalnych kryteriów i metod oraz wzmocnienie prawidłowego funkcjonowania agencji zapewniania jakości, aby osiągnąć większą przejrzystość i w ostatecznym rozrachunku wzajemne uznawania systemów i ocen zapewniania jakości.

3.1. Współpraca dwustronna i regionalna

Rządy Belgii (Flandrii) i Niderlandów podjęły decyzję o włączeniu działań związanych z zapewnianiem jakości do jednego wspólnego systemu akredytacji. Agencje zapewniania jakości i władze szkolnictwa wyższego z dwunastu krajów⁴ postanowiły zaangażować się we „wspólną inicjatywę dotyczącą jakości”, nieformalną sieć współpracy w kwestiach zapewniania jakości i akredytacji studiów licencjackich i magisterskich w Europie. Trzynastcie agencji z ośmiu krajów⁵ podjęło decyzję o utworzeniu Europejskiego Konsorcjum na rzecz Akredytacji skupiającego się na aspekcie akredytacyjnym procesu zapewniania jakości oraz mającego na celu wzajemne uznawanie swoich systemów zapewniania jakości oraz orzeczeń wydanych w ramach nich do roku 2007. W sieci agencji zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym w Europie Środkowej i Wschodniej (Sieć CEE) znajduje się 18 agencji członkowskich⁶ natomiast agencje zapewniania jakości z pięciu krajów skandynawskich⁷ w 2003 r. postanowiły o sformalizowaniu swojej współpracy w ramach skandynawskiej sieci zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym. Wszystkie wspomniane ugrupowania skupiają agencje członkowskie z szerokiej Europejskiej Sieci na rzecz Zapewnienia Jakości w Szkolnictwie Wyższym (ENQA).

3.2. Europejska Sieć na rzecz Zapewnienia Jakości w Szkolnictwie Wyższym (ENQA)

ENQA została utworzona bezpośrednio wskutek wejścia w życie zalecenia Rady z 1998 r. i w związku z tym może być uważana zarówno za jego najbardziej konkretny rezultat na szczeblu europejskim oraz jako punkt wyjściowy oraz główny podmiot przyszłych wydarzeń. Zgromadzenie ogólne ENQA na posiedzeniu w czerwcu 2004 r. podjęło decyzję o rozszerzeniu członkostwa w ENQA na agencje ze wszystkich 40 państw-sygnatariuszy procesu bolońskiego oraz o przeprowadzeniu reform, które są potrzebne, aby ENQA mogła wypełniać swe przyszłe zadania związane ze świadczeniem usług dla swych członków i pracą na rzecz wzajemnego uznawania systemów zapewniania jakości w Europie.

⁴ Austria, Belgia (Flandria), Dania, Niemcy, Irlandia, Włochy, Niderlandy, Norwegia, Hiszpania, Szwecja, Szwajcaria, Zjednoczone Królestwo

⁵ Austria, Belgia (Flandria), Niemcy, Irlandia, Niderlandy, Norwegia, Hiszpania, Szwajcaria

⁶ Z Austrii, Bułgarii, Czech, Chorwacji, Estonii, Niemiec (Bawarii), Węgier, Łotwy, Litwy, Macedonii, Polski, Rumunii, Rosji, Słowacji, Słowenii

⁷ Danii, Finlandii, Islandii, Norwegii i Szwecji

ENQA zaangażowała się w bliską współpracę z sieciami ewaluatorów kwalifikacji z ENIC (Europejskiej Sieci Krajowych Ośrodków Informacji nt. uznawalności akademickiej i mobilności środowisk akademickich) i NARIC (Krajowych ośrodków informacji o uznawalności wykształcenia) w celu zbadania w jaki sposób lepsze informacje o jakości mogą przyspieszyć uznawanie dyplomów i okresów studiów, zwłaszcza w przypadku kształcenia transnarodowego. Poprzez swoich członków ENQA planuje ułatwić przeprowadzanie ewaluacji transnarodowych, zwłaszcza dyplomów łączonych lub podwójnych.

3.3. Sieci szkolnictwa wyższego

Zalecenie Rady wzywa do wspierania instytucji szkolnictwa wyższego pragnących współpracować w dziedzinie zapewniania jakości w wymiarze transnarodowym. Szereg inicjatyw w tym zakresie zostało podjętych lub nabrało rozmachu dzięki wzajemnej presji zalecenia i procesu bolońskiego.

W ramach Europejskiego Stowarzyszenia Uniwersytetów (EUA) działa transnarodowy program ewaluacji instytucji, który ma na celu pomóc członkom zagwarantować, że instytucja jako całość odpowiada za nieustanne zapewnianie jakości i podnoszenie jej. EUA jest również zaangażowana we wspierany przez Komisję projekt „kultura jakości”, w którym grupy uniwersytetów pomagają sobie wzajemnie we wprowadzaniu wewnętrznych mechanizmów zapewniania jakości, w podnoszeniu poziomu jakości oraz w lepszym przygotowaniu się do kontroli zewnętrznych.

Na szczeblu globalnym INQAAHE (Międzynarodowa sieć agencji zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym) pracuje nad przewodnikiem dobrych praktyk dla agencji, natomiast Stowarzyszenie Prezydentów Uniwersytetów (IAUP) rozważa zasadność stworzenia „światowego rejestru jakości” dla agencji zapewniania jakości.

3.4. Rada Europy

Według Konwencji Rady Europy/UNESCO w sprawie uznawania kwalifikacji związanych z uzyskaniem wykształcenia wyższego w regionie Europy⁸, każdy kraj uznaje kwalifikacje podobne do odpowiednich kwalifikacji w ich własnych systemach, chyba że istnieją znaczne różnice pomiędzy kwalifikacjami przewidzianymi w systemie danego kraju, a kwalifikacjami o uznanie których czynione są starania. Różnice takie mogą obejmować jakość nauczania i uczenia się. Dlatego też rozpoczęta niedawno ścisła współpraca między ekspertami z dziedziny zapewniania jakości (sieć ENQA) i ekspertami z zakresu ewaluacji kwalifikacji (unijna sieć NARIC i sieć partnerska ENIC Rady Europy i UNESCO-CEPES) jest niezmiernie ważna.

3.5. OECD i UNESCO

OECD i UNESCO współpracują w opracowywaniu niewiążących wytycznych dotyczących ochrony konsumentów w transgranicznym szkolnictwie wyższym, ze

⁸ <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=165&CM=8&DF=10/02/04&CL=ENG>

szczególnym naciskiem na zapewnianie jakości. UNESCO powołało Światowe Forum na temat zapewniania jakości, akredytacji i uznawania, przy pomocy istniejących regionalnych sieci i konwencji dotyczących uznawania dyplomów. W Europie UNESCO-CEPES realizuje projekt gromadząc wskaźniki dotyczące szkolnictwa wyższego, które mogłyby zostać wykorzystane w zapewnianiu jakości i ewaluacji.

4. Mandat berliński

W dniu 19 września 2003 r. ministrowie właściwi do spraw szkolnictwa wyższego z 40 państw-sygnatariuszy procesu bolońskiego spotkali się w Berlinie i przyjęli komunikat końcowy, w którym wezwali ENQA „poprzez jej członków, we współpracy z EUA, EURASHE i ESIB, do opracowania ustalonych standardów, procedur i wytycznych w zakresie zapewniania jakości, do zbadania możliwości zagwarantowania właściwego systemu wzajemnej weryfikacji w zakresie zapewniania jakości i/lub agencji lub organów akredytacyjnych oraz do składania ministrom w 2005 r. sprawozdań przez grupę zajmującą się kontynuacją prac.”

Różne elementy mandatu badane są przez dwie grupy robocze powołane przez ENQA: grupa robocza ds. standardów, procedur i wytycznych oraz grupa robocza ds. tworzenia właściwego systemu wzajemnej weryfikacji. Eksperti korzystają z istniejących badań i doświadczeń ENQA i jej członków skupionych w sieciach regionalnych (Europy Północnej i Wschodniej) lub specjalistycznych (Europejskie Konsorcja na rzecz Akredytacji). Badają oni ewaluacje instytucji EUA, przyjęte w projekcie „Tuning” podejście⁹ opierające się na kompetencjach oraz pracę specjalizujących się w problematyce profesjonalnych agencji akredytacyjnych. Uwzględnione zostanie również doświadczenie zdobyte w innych krajach, zwłaszcza w USA.

ENQA zdaje sprawozdanie grupie zajmującej się kontynuacją prac, powstałej w ramach procesu bolońskiego oraz złoży wstępne sprawozdanie końcowe najpóźniej na początku 2005 r. przed spotkaniem ministrów w Bergen w maju 2005 r.

5. Podsumowanie

Realizacja zalecenia Rady z 1998 r. odbywa się z powodzeniem, ponieważ większość państw rzeczywiście stworzyła system zapewniania jakości, a współpraca na szczeblu europejskim w zakresie jakości jest ożywiona. Praca nad zapewnianiem jakości nabrała szczególnego tempa zwłaszcza po tym, jak kwestie jakości znalazły się w centrum procesu bolońskiego i strategii lizbońskiej oraz zostały uznane jako niezbędny element nowych „europejskich ram kwalifikacji”.

Na szczeblu dwustronnym i regionalnym poczyniono istotne starania w celu stworzenia atmosfery zaufania, która ułatwi wzajemne uznawanie systemów i ocen zapewniania jakości. Mandat udzielony ENQA w Berlinie może mieć równie pozytywny wpływ w szerszym wymiarze europejskim.

⁹ Uniwersytet Deusto w Bilbao, Hiszpania (www.relint.deusto.es/TuningProject/index.htm) lub Uniwersytet Groningen, Niderlandy (www.let.rug.nl/TuningProject/index.htm).

Nadszedł czas na podjęcie zdecydowanych działań prowadzących do faktycznego wzajemnego uznawania systemów i ocen zapewniania jakości i akredytacji oraz do tego, aby zapewnianie jakości skutecznie przyczyniało się do wspólnego celu jakim jest osiągnięcie europejskiego szkolnictwa wyższego na takim poziomie, który stałby się punktem odniesienia pod względem jakości na świecie. W tej niezwykle istotnej dziedzinie może i musi dokonać się postęp.

Załączniki

1. Komunikat końcowy z Berlina, fragment dotyczący zapewniania jakości
2. Istniejące agencje zapewniania jakości według krajów.

„Realizacja Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego”

**Komunikat końcowy z konferencji ministrów właściwych do spraw szkolnictwa
wyższego**

w Berlinie dnia 19 września 2003 r.

=fragment dotyczący zapewniania jakości=

„Jakość szkolnictwa wyższego znajduje się w samym centrum tworzenia Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego. Ministrowie zobowiązują się do wspierania dalszego rozwoju zapewniania jakości na szczeblu instytucjonalnym, krajowym i europejskim. Kładą oni nacisk na konieczność opracowania wspólnych kryteriów i metod w zakresie zapewniania jakości.

Ponadto podkreślają, że zgodnie z zasadą autonomii instytucji, główna odpowiedzialność za zapewnianie jakości w szkolnictwie wyższym spoczywa na każdej instytucji z osobna i właśnie to stanowi podstawę rzeczywistej odpowiedzialności systemu akademickiego za jakość na szczeblu krajowym

Dlatego też uzgadniają oni, że najpóźniej w 2005 r. krajowe systemy zapewniania jakości powinny obejmować:

- określenie zakresu odpowiedzialności zaangażowanych organów i instytucji.
- ewaluację programów lub instytucji, w tym ocenę wewnętrzną, przegląd zewnętrzny, uczestnictwo studentów i publikację wyników.
- system akredytacji, certyfikacji lub porównywalne procedury.
- międzynarodowe uczestnictwo, współpracę i tworzenie sieci.

Na szczeblu europejskim ministrowie wzywają ENQA poprzez jej członków, we współpracy z EUA, EURASHE i ESIB, do opracowania ustalonych standardów, procedur i wytycznych w zakresie zapewniania jakości, do zbadania możliwości zagwarantowania właściwego systemu wzajemnej weryfikacji w zakresie zapewniania jakości i/lub agencji lub organów akredytacyjnych oraz do składania ministrom w 2005 r. sprawozdań przez grupę zajmującą się kontynuacją prac.

Załącznik 2 -**Agencje zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym według krajów**

Kraj	Agencja	Zakres	Główny rodzaj ewaluacji
Albania	Accreditation Agency of Higher Education, Accreditation Council	National, university and non-university sectors	Programme and institutional evaluation and accreditation
Austria	Fachhochschulrat – www.fhr.ac.at	National, non-university sector	Institutional and programme evaluation, programme accreditation
Austria	Österreichischer Akkreditierungsrat – www.akkreditierungsrat.at	National, private universities	Institutional accreditation, programme accreditation
Belgium (Flanders)	Flemish Inter-university Council – www.vlir.be	Regional, university sector	Programme evaluation
Belgium (Flanders)	Council of Flemish Institutes for Higher Education – www.vlhora.be	Regional, non-university sector	Programme evaluation
Belgium	Conseil des Recteurs (CRef)	University sector	Programme evaluation
Bulgaria	National Evaluation and Accreditation Agency at the Council of Ministers – http://www.neaa.government.bg	National, university and non-university sectors	Programme and institutional evaluation and accreditation
Croatia	National Council for Higher Education	National, university and non-university sectors	Programme evaluation in function of accreditation by ministry
Cyprus	Council of Educational Evaluation – sekap@cytanet.com.cy	National, non-university sector	Programme evaluation, programme accreditation
Czech Republic	Accreditation Commission – www.msmt.cz/DOMEK/default.asp?CAI=2856	National, university and non-university sectors	Programme accreditation

Kraj	Agencja	Zakres	Główny rodzaj ewaluacji
Denmark	Danish Evaluation Institute – www.eva.dk	National, university and non-university sectors	Programme evaluation and accreditation, institutional evaluation
Estonia	Estonian Higher Education Accreditation Centre – www.ekak.archimedes.ee	National, university and non-university sectors	Programme accreditation
Finland	Finnish Higher Education Evaluation Council – www.finheec.fi	National, university and non-university sectors	Programme and institutional evaluation
France	Comité National d'Évaluation – www.cne-evaluation.fr	National, university sector	Institutional evaluation
France	Inspection générale de l'administration de l'éducation nationale et de la recherche (IGAENR) – www.education.gouv.fr	National, university and non-university	Institutional evaluation
Germany	Akkreditierungsrat – www.akkreditierungsrat.de	National, university and non-university sectors	Meta-accreditation
Germany	Zentrale Evaluations- und Akkreditierungsagentur (ZevA) – www.zeva.uni-hannover.de	Regional, university and non-university sectors	Programme accreditation
Germany	Akkreditierungs-, Zertifizierungs- und Qualitätssicherungs-Institut (ACQUIN) - www.acquin.org	Regional, university and non-university sectors	Programme accreditation
Germany	Agentur für Qualitätssicherung durch Akkreditierung von Studiengängen (AQAS) – www.aqas.de	Regional, university and non-university sectors	Programme accreditation

Kraj	Agencja	Zakres	Główny rodzaj ewaluacji
Germany	Akkreditierungsagentur für Studiengänge der Ingenieurwissenschaften, der Informatik, der Naturwissenschaften und der Mathematik (ASIIN) – www.asiin.de	Regional, university and non-university sectors, subject-specific	Programme accreditation
Germany	Akkreditierungsagentur für Studiengänge im Bereich Heilpädagogik, Pflege, Gesundheit und Soziale Arbeit (AHPGS) – www.ahpgs.de	Regional, university and non-university sectors, subject-specific	Programme accreditation
Germany	Stiftung Evaluationsagentur Baden-Württemberg (EVALAG) – www.evalag.de	Regional, university and non-university sectors	Programme evaluation
Germany	Foundation for International Business Administration Accreditation – www.fibaa.de	Regional, university and non-university sectors, subject-specific	Programme accreditation
Hungary	Hungarian Accreditation Committee (HAC) – www.mab.hu	National, university and non-university sectors	Programme and institutional accreditation
Iceland	Division of Evaluation and Supervision – http://mrn.stjr.is	National, university and non-university sectors	Programme and institutional evaluation
Ireland	Higher Education and Training Awards Council (HETAC) www.hetac.ie	National, non-university sector	Programme and institutional evaluation and accreditation
Ireland	Higher Education Authority – www.heai.ie	National, university sector	Institutional evaluation, meta-evaluation

Kraj	Agencja	Zakres	Główny rodzaj ewaluacji
Ireland	National Qualification Authority of Ireland – www.ngai.ie	National, non-university sector	Institutional evaluation
Italy	National Committee for the Evaluation of the University System – www.vsu.it	National, university sector	Programme and institutional evaluation, institutional accreditation
Latvia	Higher Education Quality Evaluation Centre - www.aiknc.lv	National, university and non-university sectors	Programme and institutional evaluation and accreditation
Lithuania	Lithuanian Centre for Quality Assessment in Higher Education – www.skvc.lt	National, university and non-university sectors	Programme evaluation and accreditation
Macedonia	Ministry of Education and Science, Accreditation Board	National, university and non-university sectors	Programme and institutional evaluation and accreditation
Netherlands	Inspectorate of Higher Education – www.owinsp.nl	National, university and non-university sectors	Programme and institutional evaluation, meta-evaluation
Netherlands	Netherlands Quality Agency – www.hbo-raad.nl	National, non-university sector	Programme evaluation
Netherlands	Netherlands Accreditation Organisation – www.nao-ho.nl	National, university and non-university sectors	Programme accreditation
Netherlands	Quality Assurance Netherlands Universities (QANU) – www.qanu.nl	National, university sector	Programme evaluation

Kraj	Agencja	Zakres	Główny rodzaj ewaluacji
Norway	Norwegian Agency for Quality Assurance in Education (NOKUT) – www.nokut.no	National, university and non-university sectors	Programme and institutional evaluation and accreditation
Poland	National General Accreditation Commission – www.men.waw.pl	National, university and non-university sectors	Programme and institutional accreditation
Poland	University Accreditation Commission – http://main.amu.edu.pl/~ects/uka/uka.html	National, university sector	Programme accreditation
Poland	Association of Management Education Forum – www.semforum.org.pl	National, private university and non-university sectors, subject-specific	Programme evaluation and accreditation
Portugal	National Council for Evaluation of Higher Education (CNAVES) – www.cnaves.pt	National, university and non-university sectors	Institutional evaluation
Romania	National Council for Academic Assessment and Accreditation – www.cneaa.ro	National, university and non-university sectors	Programme and institutional accreditation
Slovakia	Accreditation Commission – www.akredkom.sk	National, university and non-university sectors	Programme and institutional accreditation
Slovenia	Council for Higher Education	National, university and non-university sectors	Institutional accreditation
Slovenia	Higher Education Quality Assessment Commission (HEQAC)	National, university and non-university sectors	Programme and institutional evaluation

Kraj	Agencja	Zakres	Główny rodzaj ewaluacji
Spain	National Agency for Quality Assessment and Accreditation (ANECA) – www.aneqa.es	National, university sector	Programme and institutional evaluation and accreditation
Spain	Agency for Quality Assurance in the Catalan University System – www.agenqua.org	Regional, university sector	Programme and institutional evaluation
Sweden	National Agency for Higher Education – www.hsv.se	National, university sector	Programme and institutional evaluation and accreditation
Switzerland	Centre for Accreditation and Quality Assurance of the Swiss Universities (OAQ) – www.oaq.ch	National, university sector	Programme and institutional accreditation
United Kingdom	Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA) – www.qaa.ac.uk	National, university and non university sectors	Programme and institutional evaluation
	European University Association (EUA) – www.eua.be/eua/	University sector	Institutional evaluation